

Proloog

Domein Ayre Del' Vernh, Quercy, 975 n. Chr.

Nathaniël Del'Acqs, heer van La Vergt, beklom de overdekte weergang van de brede beveiligingsmuur die rondom zijn Romeinse villa gebouwd was. Vanaf de ommuring had hij een panoramisch uitzicht over de glooiende heuvels rondom; een kleurige lappendeken van akkertjes, boom- en wijngaarden die afgebakend waren met lage buxushagen. Nathaniëls gronden waren vruchtbaar. De inkomsten kwamen van zijn olijfhoven en wijngaarden en zijn veestapel, bestaande uit schapen, geiten en koeien. Zijn visvijvers beloofden bijna altijd een rijke vangst. In een grote kamer van de villa spinden en weefden dienstmeiden onder toeziend oog van de domina rijke stoffen. Handel werd gedreven op de markten in de omringende dorpen en de verder weg gelegen steden van de burggraafschap Turenne.

Tegen de noordelijke muur van de villa, in de voorhof, stonden de stallen voor de paarden en trekossen en de kazerne waar de vijftien soldaten van het privéleger huisden. Pal tegenover dat onderkomen was aan de zuidelijke muur de kruidentuin van zijn dochter Adara en schoondochter Davina, de vrouw des huizes – daar stonden ook de twee bijenkorven, die zij onderhield. De kruidenkennis van de vrouwen hield elke man, vrouw en kind van de huishouding voor lange tijd gezond. Tegen het huis aan stond een manshoge kooi voor de valken van zijn enige zoon Ilai.

Tegen de westelijke muur van de villa waren de behuizing en nering gebouwd voor de gezinnen van de smid, leerlooier en pottenbakker. Zijn mensen waren vrije boeren. Landbezitters binnen de familhàs hielden principiël geen slaven.

Het gezin vormde tezamen met de bevolking van het domein de Familhà, een hechte gemeenschap van op elkaar aangewezen mensen. In de wijde omgeving bestuurden verwanten van Nathaniël Del' Acqs soortgelijke woonvormen. Zij vormden de ridders van de *Broederschap van de Familhàs*. Het eeuwenoude onderling geheim verbond van bloedverwante ridders. Honderden jaren eerder hadden de nazaten van een Oosterse stammoeder, die zich met haar kinderen in Gallië had gevestigd, deze constructie in een testament ontwikkeld. De Occitaniërs koesterden de nagedachtenis aan deze vrouwe met grote eerbied. De ridders onderhielden een leefregel die binnen de familhàs zorgvuldig werd nageleefd en op straffe van de dood geheim gehouden. Maar er was niet aan te ontkomen

dat in de loop van de eeuwen het gerucht verspreid was dat de vermeende Joden een geheim koesterden dat goud waard was.

Het gerucht van dit geheim was soms aanleiding voor de wereldlijke en kerkelijke autoriteiten om bij gebrek aan pecunia, of uit pure machtswellust, een vruchteloos bezoek aan de eigenaar van een vermeend Joods domein te brengen.

Toen het christendom staatsgodsdienst was geworden, waren Joden op instigatie van de Roomse curie in grote mate vogelvrij geworden. Joodse ambtenaren en rentmeesters waren uit hun functie gezet. Ze mochten geen ambacht meer uitoefenen, alleen nog dat van arts, koopman, of geldwisselaar. Landgoederen van vermeende of echte Joden werden geconfiscieerd en aan de Kerk toegewezen, die er vervolgens horigen huisvestte om het land te bewerken. Het domein van Nathaniël en veel van zijn verwanten was eeuwenlang van ontvreemding gespeend gebleven.

Nathaniël legde zijn rechterhand boven zijn ogen en tuurde naar de dichte bossen in het zuidoosten. Dáár moest het gevaar vandaan komen. Het gerucht van dat komende gevaar, in de gedaante van een keurkorps soldaten, had hem vijf dagen eerder bereikt en sindsdien ging hij dagelijks een paar keer de muur op om naar het zuidoosten te turen. In en rond het huis was alles dat naar hun afkomst zweemde uit het zicht gehaald en verborgen. Maar vanuit het noorden bereikte de domeinheer eveneens ongebreidelde geruchten: er waren Noormannen in het land die vrouwen verkrachtten, mannen doodden en alles roofden wat zij tegen kwamen, om er vervolgens de brand in te steken.

Alles in de versterkte villa was in gereedheid gebracht om een inval te weerstaan. Een vreemdeling zou een voornaam Romeins huis betreden, wars van enige Judese invloed. De dienstmeiden, zijn dochter en schoondochter waren echter wel in veiligheid gebracht in een moeilijk te bereiken kamer in het achterhuis van de villa.

In het zuidoosten kwam de stofwolk dichterbij. De zon flikkerde op de glimmende helmen en kurassen van het groepje soldaten dat dicht aaneen gesloten naderbij kwam. Nathaniël zag dat hun rode helmveren, zwaar van het stof, grijs geworden waren en naar opzij hielden.

Hunoald, de sergeant van zijn huismilitie kwam naast hem staan. Hij droeg zijn helm onder zijn arm.

‘Ik vrees dat het nu ernst wordt, heer.’

‘Met Gods wil zullen wij het er goed vanaf brengen. Men zal onverrichter zake weer vertrekken.’

Hunoald monsterde zijn heer. Als er één man duidelijk semitische trekken vertoonde, dan was het Nathaniël wel! Hij was te donker voor een rasGalliër. Hij was lang en ondanks zijn jaren, slank. Hij had grijs-groene ogen in een gebronsd gelaat, een gemillimeterde baard en een ferme haakneus die pront vooruit stak. Zijn hoofdhaar was nog vol, maar tussen het gitzwart schemerde grijs.

Hunoald werd in zijn gedachten onderbroken door de gelaarsde voetstappen van Ilai, die de trap naar de omwalling opkwam. De jongeman leek sprekend op zijn vader, maar was goudblond! ‘Een verrassing van de natuur’, had zijn moeder gezegd toen de jongen, na de nestharen, steeds blonder was geworden. Aan zijn vaderschap had Nathaniël nooit getwijfeld toen de jongen steeds meer op hem ging lijken.

‘Ik schat dat er een man of twintig op ons afkomt’, zei Nathaniël. Hij legde zijn hand op de arm van zijn zoon en trok hem naar de gekanteelde borstwering. ‘Het is in elk geval een overmacht.’

‘Als wij de mannen op gepaste wijze ontvangen en te woord staan, zal de ontluistering van ons huis tot een minimum beperkt kunnen worden. Laten we ons in de naam van alle vrede gastvrij opstellen.’

Nathaniël keek op naar het gezicht van zijn zoon. Ilai was een kop groter dan zijn vader. Zijn ogen stonden waakzaam en zijn gezicht stond strak.

‘Het is de vierde keer in successie vader, die door Rome opgehitste christenen zijn onverbeterlijk. Ze zijn uit op ons ongeluk, omdat zij ons als Joden beschouwen.’

‘De dwazen geven ons de schuld van de moord op *Jazie*...’

‘...een moord die uit naam van het Romeinse gezag door de Romeinen is gepleegd’, vulde Nathaniël de woorden van zijn zoon aan.

Hunoald kuchte en zei: ‘maar ik heb jullie toch ook wel eens horen vertellen dat zij uit angst voor een afstammeling van *Jazie*, die uit jullie kringen moet komen, als dé priester-koning zal worden gekozen die de plaatsbekleder van *Jazie* in Rome van de stoel van Petrus zal verjagen?!’ Hunoald keek zijn meester met opgetrokken wenkbrauwen aan. Hij vond in Nathaniël een prima baas, maar de verhalen die in de familhà de ronde deden, kon hij niet altijd helemaal goed volgen. Hij was een krijger, geen geleerde zoals Nathaniël of zijn zoon.

‘Gedurende de eerste eeuwen hebben wij, de Joden in de diaspora, vele en goede sociale contacten met de velerlei soorten christelijke sektes in het

Romeinse Rijk gekend. Maar sinds de Romeinse christenen de macht kregen zijn de contacten, zacht gezegd, drastisch verslechterd voor de Jodenchristenen zoals bijvoorbeeld onze *familha*?

De groep soldaten was tot onder de muur genaderd en één van hen schreeuwde dat de poort geopend moest worden. Sommige paarden briesten en weer een ander schraapte met een hoof over de droge grond. De soldaten stegen af en gooiden de leidsels over naar de schildknapen die op ponies achter hen aangekomen waren. Een knecht opende op een teken van Nathaniël de dubbele poort en de afgestegen soldaten waren in een mum van tijd uitgezwermd over de voorhof en verdwenen in het huis.

De commandant van Nathaniëls kleine ridderleger stapte op de leider van de bende af. Nathaniël haastte zich van de ommuring af.

De commandant had een bevelschrift bij zich dat hem machtigde de villa en bijgebouwen te onderzoeken op tastbaar bewijs dat de bewoners Joden waren en aldus van hun land gezet moesten worden.

Nathaniël keek de Romeinse commandant aan. Hij was duidelijk geen Latijn maar een Germaan en als zovele van zijn stam als privégardist in dienst van de Romeinse clerus. In Occitanië, zoals Aquitanië in de volksmond werd genoemd, was de kerkelijke en wereldse macht in handen van een kleine kern van de bevolking. Zij verzekerden zich van hun blijvende macht door het inhuren van volksvreemde soldaten, bij voorkeur Germanen; woeste en om hun domme wreedheid gevreesde krijgers.

De leider sprak gebroken Occitaans, maar zoveel was duidelijk: Nathaniël en zijn militie moesten in de voorhof blijven, terwijl het huis doorzocht zou worden. Ilai, die in de weergang en onzichtbaar voor de soldaten was achtergebleven, haastte zich naar de achterzijde van de villa, waar de vrouwenverblijven waren. Maar het kwaad was al geschied. Aan het gegil van de vrouwen te horen hadden de overvallers de geheime kamers ontdekt. Ilai sprong met drie treden tegelijk de stenen trap af en wrong zich door een raamloos venster een opslagkamer in. De gang naar de vrouwenvertrekken leek verlaten en hij waagde zich verder met zijn zwaard in de aanslag.

Hij schrok op.

‘En waar denkt deze ketter naar toe te gaan?’

Hij was betrapt door een overvaller, die uit een aangrenzende kamer kwam. Ilai zag nog juist dat de man een ploertendoder in zijn hand droeg. Hij hoorde zijn vrouw Davina en zijn zuster Adara hartverscheurend krijsen, toen werd het zwart voor zijn ogen.

Nathaniël overzag de ravage die de overvallers hadden achtergelaten, maar hij kon in zijn oude ogen geen tranen laten komen. Ze hadden geen goud of geld gevonden en daarom alles wat kapot kon kapotgeslagen.

In de voorhof lagen op primitieve schragentafels de lijken van zijn zoon en schoondochter Davina. Adara, die voor zijn ogen door de Germaanse leider was verkracht, werd in haar vertrekken verzorgd door een van de dienstmeiden die aan het geweld ontsnapt was.

Hunoald had Davina in de vrouwenvertrekken gevonden en met haar lijk op weg naar buiten Ilai met ingeslagen schedel in de gang naar de opslagruimtes.

Nathaniël spreidde zijn armen uit naar de hemel en scheurde vervolgens zijn kostbare kleren stuk. Hij keek de kring van vertrouwelingen die rond hem stond aan. ‘En toch zal de vijand niet winnen. Zij hebben kostbaar bezit van ons afgenomen, maar Adara leeft godzijdank nog. En ons domein La Vergt zal eeuwig van de familhà Del’ Acqs zijn. Adara zal de stam voor uitsterven behoeden.’

Plotseling sloeg hij dubbel en begon zijn hoofdharen uit te trekken. Hij richtte zich weer op, zijn handen vol plukken haar, met een gezicht dat van verdriet grauw was en waarin druppels bloed opwelden. Toen ontstond op zijn linkerborst op de hoogte van zijn hart een scheur waar water en bloed begon uit te druppen. In zijn polsen en voeten ontstonden spontaan gaten waaruit bloed begon te stromen.

Met zijn van verdriet mismaakt geworden gezicht keek Nathaniël om zich heen.

‘Er staat geschreven dat wie één mens doodt, de hele mensheid doodt. Maar voorwaar ik weet dat Adara een zoon zal baren. Adara de Schone, zuster van Ilai de Verhevene en gekozen kroonprins van ons volk, zal een zoon Zeb baren. Zijn naam betekent geschenk van God – want voorwaar, God heeft ons niet in de steek gelaten.’

Nathaniël stokte, haalde hijgend adem, greep naar zijn keel en viel om. Hij was dood.

Dit is het verhaal dat in de familhàs van Occitanië rond gaat. Adara baarde Zeb en hij bracht het domein La Vergt tot grote bloei